Socijalne vještine

Rani socijalni razvoj djeteta je važan jer odnosi koje stvara imaju dugoročno značenje za njegov razvoj i život uopće. Pa tako ponašanje vašeg djeteta pod utjecajem je stila vašeg roditeljstva.

Dvije dimenzije roditeljstva posebno su važne za djetetov razvoj.

Prva je roditeljska toplina koja se mjeri količinom podrške, ljubavi i ohrabrenja koju pružate. **Druga** je roditeljski nadzor koji označava razinu i snagu kojom nadzirete discipliniranost koju mu ugrađujete i način kojim njime upravljate.

Optimalno roditeljstvo uključuje i toplinu i nadzor. Odredite mjeru. Ne budite ni autoritativni ni popustljivi ni ravnodušni. Budite autoritativni koliko je potrebno, ali budite topli i u svakom trenutku svoju ljubav učinite dostupnom svom djetetu. Od temeljnog značenja je da se vaše dijete osjeća voljeno i prihvaćeno, ali da razumije da postoje pravila ponašanja koja ćete zahtijevati da slijedi. Na taj način ćete ga usmjeriti u sve potrebne socijalne vještine.

Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji socijalne vještine su „sposobnosti prilagođavanja i pozitivnog ponašanja koje nam omogućuje da se uspješno nosimo sa zahtjevima i izazovima koje pred nas postavlja život svakog dana“.

„Socijalne vještine su naučeni oblici ponašanja, odnosno uvježbane sposobnosti“ (Ajduković M., Pećnik N.).

To su ponašanja koja pomažu djetetu u stvaranju socijalnih interakcija i kvalitetnih odnosa.

Djeca se razlikuju u socijalnom ponašanju iz više razloga. Imaju određene karakteristike osobnosti i temperament od rođenja, a odnosi u užoj i široj obitelji te (ne)postojanje modela primjerenog socijalnog ponašanja i sustava vrijednosti imaju znatan utjecaj na njihovo socijalno ponašanje. Kako bi dijete poučili socijalnim vještinama nije mu dovoljno samo pričati što i kako, već mu treba osmisliti i omogućiti situacije u kojima ih može učiti i usvojiti.

Pa tako :

1. ***Pružite djetetu priliku za igranje s drugom djecom*** – ne postoji zamjena za iskustvo koje djeca stječu druženjem s vršnjacima. Osobito je korisno kad mogu razvijati dugotrajne odnose.

2. ***Naučite dijete dijeliti*** – ako djetetu uvijek dajete ono što želi, kad ono želi, može pretpostaviti da će i druga djeca činiti isto. Dajte mu do znanja da je u redu koji puta reći ne kad netko želi njegovu igračku, naučiti kako objasniti da je na njemu red za igračku, kako zatražiti od drugih da čekaju svoj red, ponuditi drugu igračku kao zamjenu, dati igračku drugome kad završi igru.

Slike prikazuju djecu u aktivnosti pripremanja muffina. U toj aktivnosti djeca su učila dijeliti stvari s drugima; ponuđen je jedan ribež i jedan mikser, stoga je trebalo čekati na red da netko završi i proslijedi dalje.

Slika prikazuje djecu u aktivnosti izrade mentalne mape. Od pribora su korišteni veći papir i flomasteri. Djeca su dijelila flomastere (dostupan je bio samo jedan flomaster u određenoj boji, stoga je dijete trebalo sačekati drugo dijete da završi s određenim flomasterom i proslijedi ga dalje.)

3. ***Poučite dijete vještini pregovaranja*** – verbalno komunicirati je važno jer smanjuje broj situacija kojima jedno dijete udara drugo da bi dobilo igračku.
4. ***Učite dijete rješavati probleme*** – često nema jednostavnih odgovora na većinu dječjih problema s vršnjacima. Važno je uvažiti djetetove brige, ne umanjiti nudeći jednostavan odgovor, dati podršku da ono samo razmotri problem. Djeci pomaže naučiti kako razmišljati o odnosima i vagati posljedice svojih postupaka za sebe i za druge. Djeca ohrabrena razmišljati o tuđim osjećajima i potrebama pozitivnija su i suradljivija prema vršnjacima.
5. ***Potkrijepite poželjna ponašanja*** – dobro je pozitivno potkrijepiti (pohvaliti, nagraditi, dati pozitivnu pažnju) ponašanje koje želimo da dijete zadrži ili razvije, a

prekinuti i ignorirati ono koje želimo da dijete promijeni. Važno je verbalno potkrijepiti dijete svaki put kada pokazuje primjereno ponašanje i reakcije (kada koristi socijalne vještine). Treba izbjegavati kažnjavanje jer ono za dijete ima komponentu ukazane pažnje (pri kažnjavanju obično vičemo, emocionalno se angažiramo).

6. ***Budite model primjerenog ponašanja*** – dijete uči od odraslog kako primjereno rješavati sukobe, izražavati ljutnju ili se nositi sa stresom bez agresivnog ponašanja, uspješnije će na sličan način rješavati svoje probleme.

Odgajajte dijete toplo i podržavajući ga. Podijelite s njime njegove radosti, tuge, bojazni i snove. Svaki dan mu pokazujte da su njegovi doživljaji vama vrijedni i zanimljivi. Time mu pokazujete da je važno i vrijedno takvo kakvo je.

Važno je:

- odvojiti svakodnevno vrijeme koje ćete provesti s djetetom, usredotočeni samo na njega
- pohvaliti djetetove uspjehe i talente, pronaći u čemu je dobro i pokazati zanimanje i pažnju
- naučiti ga kako se nositi s neuspjehom; nitko ne može sve učiniti svaki put dobro te djeca moraju naučiti da su i neuspjesi nešto što ponekad treba očekivati; neuspjesi mogu biti informacija i izazov djetetu da iz sebe izvuče najbolje
- pomoći djetetu da samo razmisli i riješi svoje probleme te mu biti na raspolaganju za razgovor o njegovim brigama i osjećajima
- poštivati djetetove osjećaje i razmišljanja, djeca zaslužuju poštovanje i uvažavanje isto kao i odrasli
- pažljivo birati riječi, prekinuti loše navike vrijeđanja djece
- usmjeriti se na **"da"** i **"uradi"**, umjesto na **"ne"** i **"nemoj"**
- nuditi djetetu izbor samo onda kad ste spremni prihvatiti odluku
- prepoznavati osjećaje (svoje i djetetove)
- održavati autoritet mirno i konzistentno (biti dosljedni u postavljanju jasnih i smislenih granica/ pravila)
- biti dobar primjer (važnost roditeljskog modela je neprocjenjiva)
- gledati cijelu sliku (dječje ponašanje obično je povezano s događajima u cijeloj obitelji)
- ne zaboraviti da je svako dijete vrijedno i jedinstveno te da ima svoje potencijale koje će moći razviti tek ako se osjeća prihvaćeno i voljeno takvo kakvo jest.

Literatura

- *Klarin, M. (2006.) Razvoj djece u socijalnom kontekstu*

- *https://www.poliklinika-djeca.hr/publikacije/socijalne-vjestine-djeteta (brošura Socijalne vještine djeteta)*

Članak pripremili odgojitelji :

Nikolina Katić i Kristina Poljak;

Odgojno-obrazovna skupina ,,Vrapčići ''